

[Vagn Bro.]

er handlet urigtigt fra ambassadørens eller hans medhjælperes side. Det bemærkes herved, at bevisbyrden, når påstand står mod påstand, må påhvile klagerne.“

Men så følger ombudsmanden til:

„Med henblik på fremtidig praksis i bistandssager har udenrigsministeriet, uden at tage stilling til studenternes klage, omkring 1. marts 1960 indskærpet samtlige danske repræsentationer i udlandet at gøre deres bedste for at undgå — berettigede eller uberettigede — angreb og i bistandssager hellere at strække sig lidt længere, end hvad instruks og regulativ påbyder. På denne baggrund giver nærværende sag mig ikke anledning til at rette nogen henstilling til udenrigsministeriet om yderligere forholdsregler.“

Jeg opfatter dette derhen, at ombudsmanden ganske har stillet sig bag udenrigsministeriets nye instruks, og det står for mig som noget meget afgørende. Jeg ønsker dog lige at sige, idet jeg som sagt ikke skal kritisere ombudsmandens vurdering af beviserne, at da ambassadøren i Teheran den tredje dag. . . .

Formanden: Jeg henstiller, at samtalerne i salen føres mere sagte.

Vagn Bro: Jeg er som altid enig med den højtærede formand. Personlig fortsætter jeg, hvor jeg slap. Altså, den tredje dag, da ambassadøren havde hørt en meddelelse fra shahen, ringede han til de tre unge studenter og tilsagde dem til at møde i ambassaden. Jeg gør opmærksom på, at i de tre forløbne dage havde ambassadøren endog ikke, skønt man havde anmodet derom, fået set de tre unge vanskeligt stillede studenter. Da de kom, viste det sig, at ambassadøren var blevet tilsagt til landets vejminister, og der var altså ikke noget at sige til, at de tre studenter, der nu var kommet til ambassadøren, måtte vente. Men det forekommer mig ejendommeligt, at ministeren gik gennem sit forkontor uden at ænse de ventende. Nu kender jeg ikke ambassaden i Teheran, og jeg ved, vi har ambassader, der er meget store; men jeg ville dog ligegodt mene, at når ministeren gik gennem kontoret og så, at der

var mennesker, så burde han have spurgt, om det var de tre vanskeligt stillede unge.

Jeg tror ærlig talt, at alle vore ministre, lige fra den højtærede statsminister og hele rækken igennem, hvis de kom gennem deres forkontor, hvor der sad nogen, som de havde tilsagt, ville have gjort en bemærkning om, at de måtte vente. Men det skete ikke; ministeren gik strunk igennem, og jeg synes ærlig talt, at vi, som er med til at bevilge store, kostbare ambassader — og det kan jo være udmærket — vi må også forlange, at repræsentationen i udlandet, ikke mindst et sted som dette, hvor jeg dog nok med sikkerhed tør sige at der ikke kommer så forfærdelig mange danske, som søger om bistand, i sådanne tilfælde træder til. Men som H. C. Andersen siger: når enden er god, er alting godt. Jeg takker for den udførlige redegørelse og takker navnlig den højtærede udenrigsminister for den instruks, der er sendt ud til vore repræsentationer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til folketingsbeslutning, sålydende:

„Folketinget tager folketingets ombudsmands beretning for året 1960 til efterretning“,

vedtoges uden afstemning.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om visse forhold vedrørende gas-, vand- og afløbsinstallationer og dertil hørende kloakledninger.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 529, fremsættelsen i tidenden sp. 1398).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Waldemar Laursen: Da folketinget for ca. 3 år siden vedtog loven om autorisation af el-installatører, skete der med denne selvstændige lovs gennemførelse en adskillelse fra lovgivningen om tekniske installationer, der foruden bestemmelser angående gas-,

[Waldemar Laursen.]

vand- og sanitetsinstallationer og kloakværker også indeholdt bestemmelser om el-installationer og el-installatører.

Når man allerede på daværende tidspunkt gennemførte el-loven, til trods for at det nedsatte udvalg endnu ikke havde tilendebragt sine overvejelser og undersøgelser på de andre områder, var årsagen dertil dels den, at der på el-området havde fundet en kraftig udvikling sted, dels at det ret komplicerede tekniske materiel, som nu anvendtes, i høj grad krævede fuldt kvalificerede folk ved installationerne. Hertil kom, at tiden for længst var løbet fra lovens bestemmelser angående autorisation af el-installatører.

Efter adskillelsen var der for så vidt tilbage en selvstændig lov med bestemmelser vedrørende de resterende tekniske installationer samt visse autorisationsbestemmelser for gas-, vand- og sanitetsområderne; men loven havde ved adskillelsen, tør man vel nok sige, fået et noget rodet udseende, for så vidt som bestemmelserne for el-området, ganske vist uden gyldighed, stod deri. Også på de andre tekniske områder indeholder den nugældende lov imidlertid bestemmelser, som tiden for længst har gjort forældede.

Det i 1954 nedsatte udvalg har arbejdet videre med problemerne med lovens resterende områder, og det foreliggende, af den højtærede minister for offentlige arbejder fremsatte lovforslag kan vel betragtes som et udtryk for det resultat, udvalget er nået til, eftersom den højtærede minister i sit forslag stort set har fulgt det af udvalget i dets betænkning fremsatte udkast til lov. Det foreliggende lovforslag bærer da også trods sin prisværdige kortfattedhed præg af, at der i udvalget har siddet medlemmer med både teknisk og administrativ indsigt på de pågældende områder. Når ikke så få af de foreslåede bestemmelser synes at have tilsvarende bestemmelser i el-loven som forbillede, er det naturligt, da det i begge tilfælde drejer sig om en lovgivning om autorisation, omend på forskelligeartede områder.

Lovforslagets bestemmelser kan ikke undgå at få en ret betydelig indflydelse på den enkelte borgers erhvervsudøvelse, idet de fastslår, at kun den, der har den rette fag-

mæssige uddannelse og har arbejdet inden for området en vis tid samt består den i loven krævede prøve, kan opnå autorisation som gas-, vand- og sanitetsmester eller kloakmester og som sådan nedsætte sig og udføre arbejder inden for et forsyningsområde. Hertil kommer yderligere kravet om værksted og værktøj i forskriftsmæssig stand samt telefon. Ydermere skal han kunne stille et depositum, som i påkommende tilfælde kan inddrages som erstatning for eventuelt dårligt udført arbejde. Hvis en ansøger opfylder disse krav, har han til gengæld krav på at kunne nedsætte sig som autoriseret mester og udføre arbejder i forsyningsområdet i den kommune, hvor han etablerer sig. Det nye i loven, som må betragtes som et stort fremskridt, er, at det nu ikke mere beror på et skøn fra den autorisationsgivende myndigheds side, om et andragende skal imødekommes eller ej. Dermed fjerner man i overvejende grad den monopolagtige tendens, som før var til stede.

Når man må stille ret strenge krav til den, der vil udføre arbejder på de nævnte områder, skyldes det, at den rette udførelse af disse arbejder har betydelig samfundsinteresse. For de enkelte værker kan et dårligt udført arbejde eller slet anvendt materiale forårsage forstyrrelse i driften og give økonomiske tab, for forbrugeren ubehageligheder eller direkte fare. Autorisationskravets formål er således at give de enkelte værker en garanti for, at de tekniske installationer udføres så betryggende som vel muligt. Man kunne selvfølgelig tænke sig denne garanti varetaget gennem et af de respektive værker gennemført tilsyn. Det finder da også sted i mange kommuner i dag indtil 100 pct., men i mange mindre kommuner og i kommuner, der er inde i en voldsom udvikling, er det umuligt at gennemføre tilsynet så effektivt. Man må nøjes med en utilfredsstillende stikprøvekontrol.

Det afgørende ved autorisationsordningen er, at myndighederne kan holde sig til en kyndig og for arbejdet ansvarlig mester, hvis personale har den rette faglige uddannelse og indsigt, således at myndighederne kan føle sig trygge derved.

Nyt i loven er også, at man under tekniske installationer har medtaget flaskegas-

[Waldemar Laursen.]

installationer bortset fra de helt små i husholdningen anvendte apparater. Denne uddvidelse er sikkert en både tiltrængt og fornuftig foranstaltning. Med den stærke udbredelse, som flaskegas har, ikke mindst på landet og i sommerhusene, er der rig anledning til for ukyndige at forsøge sig som installatører ved på egen hånd at foretage installationer af teknisk materiel som lys- og varmekilder og tilslutte dem en mere enkel installation, der kan være til alvorlig fare for vedkommende selv og hans nærmeste omgivelser. Lovforslaget her vil, tror jeg, bremse disse muligheder. Jeg forventer, at de i lovforslaget omtalte, af den højtærede minister senere udarbejdede regler angående disse anlæg vil forhindre sådanne eksperimenter i fremtiden.

Mens man i el-loven har givet retten til at udstede autorisation til el-forsyningscentre, opretholder man ifølge lovforslaget den gamle ordning med, at det er den enkelte kommune — det vil altså sige kommunalbestyrelsen — der har disse beføjelser. I betragtning af, at det som regel er kommunerne, der ejer og driver værkerne med tilhørende ledningsnet, er det en rimelig ordning; der er jo ikke her tale om få og store forsyningscentre som inden for el-området. Men nu gælder autorisationsbevis udstedt af den enkelte kommune kun inden for kommunens område. Ønsker mesteren, at det skal have gyldighed udenfor, må kravet om sikkerhedsstillelse opfyldes. Det kan måske for nogle mestre synes noget omstændeligt, særlig i de kommuner, hvor værkernes forsyningsområde strækker sig ind i de omliggende nabokommuner, men jeg er dog sikker på, at kommunerne i sådanne tilfælde finder frem til en smidig og for alle parter tilfredsstillende ordning.

Også opretholdelsen af den gamle bestemmelse om, at statsinstitutioner gennem ministeren for offentlige arbejder kan få installationsret inden for deres eget område, kan jeg give min fulde tilslutning, ikke mindst i betragtning af, at kommunalbestyrelsen som den autorisationsgivende myndighed til enhver tid kan give samme beføjelser til en kommunal institution. Det vil jo uægtelig være urimeligt, om f. eks. maskinmestrene på et kommunalt hospital

kunne udføre sådanne arbejder, medens maskinmestrene på et statshospital ikke havde samme ret, endskønt de begge opfylder de generelle krav.

Det i lovforslaget omtalte reglement for gasinstallationer, der bl. a. tilsigter udarbejdelsen af forskrifter vedrørende prøvning af materialer og brugsgenstande til brug i installationerne, tillægger jeg stor betydning. Det er i realiteten en videreførelse, en lovfæstelse, af den igennem adskillige år af Danske Gasværkers Prøvningsudvalg foretagne kontrol af tekniske materialer og brugsgenstande til anvendelse i gasinstallationerne. Kunne man i reglementet nå frem til, at der — i lighed med el-loven — kun må anvendes materialer, der er mærket med et af prøvningsudvalget godkendt mærke, ville det betyde en udvidet sikkerhed for både gasværkerne og forbrugerne, ligesom den autoriserede installatør altid ville føle sig tryk ved anvendelse af de mærkede materialer.

Til slut vil jeg gerne knytte en enkelt bemærkning til de i lovforslaget omtalte overgangsbestemmelser.

Der findes jo i dag mestre, omend kun få, der i kommunerne efter den gældende lov har installationsret, men uden bestået prøve. I de fleste tilfælde drejer det sig om ældre mestre med stor erfaring og faglig viden. De føler sig uegnede til at tage på kursus eller indstille sig til en prøve, og desuden vil det skabe forstyrrelse i hele deres virke. Jeg finder det rimeligt, at der ikke som følge af den nye lovs bestemmelser sker nogen indskrænkning i deres hidtidige virkeområde, og de foreslåede overgangsbestemmelser mener jeg bekræfter, at det heller ikke vil finde sted.

Med disse bemærkninger kan jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag til en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Jacob Sørensen: På mit partis vegne vil jeg gerne give vor tilslutning til og udtrykke vor tilfredshed med, at ministeren nu tager denne lovgivning op til revision. Vi er fuldt ud klar over, at de regler, vi arbejder med i øjeblikket, ikke er tilfredsstillende, og derfor hilser vi med tilfredshed, at der nu bliver gjort et forsøg på at ændre dem til det bedre. Vi kan yderligere tilslutte os

[Jacob Sørensen.]

de forandringer, der sker i reglementet vedrørende opnåelse af autorisation, og vi hilser med tilfredshed, at det nu bliver gjort til en ret at få autorisation, når de opstillede betingelser opfyldes. Det har ikke været tilfældet hidtil, men vi er tilfreds med, at det nu sker. Ved udarbejdelsen af en lov om autorisation gælder det jo om at få den tilrettelagt således, at den griber mindst muligt ind i næringsfriheden, og vi hilser derfor med tilfredshed, at denne ændring nu indføres, og at autorisationsspørgsmålet bliver bragt ind under faste former, således at det bliver kommunerne, der foretager autorisationen på alle områder.

Vi er ligeledes tilfreds med den bestemmelse, hvorefter en mand, der har opnået autorisation i én kommune, uden videre — dog mod indbetaling af depositum — kan gøre krav på at få autorisation også i landets andre kommuner. Det vil medføre en betydelig frigørelse af hans virksomhed. Dog burde vi måske have noget større sikkerhed for, at de krav, der kan stilles i forbindelse med oprettelse af værksteder og med hensyn til depositum, ikke på urimelig måde bruges til at begrænse adgangen til opnåelse af autorisation. Der burde nok fastsættes bestemte regler for, hvor vidt den autorisationsgivende myndighed må gå i så henseende.

Ligeledes finder vi bestemmelsen om fritagelse rimelig, når det drejer sig om små flaskegasanlæg til husholdning, hvis der ifølge brandpolitiloven foreligger tilladelse til opbevaring indendørs. Jeg er klar over, at det af bemærkningerne fremgår, at ministeren er indstillet på at give disse fritagelser for autorisationspligt, men det burde præciseres noget nøjere i selve loven, så at det står ganske klart.

Derimod kan vi ikke give fuld tilslutning til den områdebegrænsning, der er tale om. Vi kan ikke give tilslutning til den bestemmelse, der siger, at fremtidig skal alle, som beskæftiger sig med installationsarbejder, være autoriserede. Vi kan tilslutte os stk. 2 og stk. 3 i § 2, men ikke stk. 1.

Vi mener, at begrundelsen for, at der kan kræves autorisation af en håndværksmester, må være, at der i hans fagområde

findes faremomenter såsom risiko for brand og eksplosion og fare for skade på liv og ejendom, hvad tilfældet jo er i forbindelse med gasinstallation og installation af elektricitet. Derudover finder vi, at autorisation bør kunne kræves, når det drejer sig om installationer, der fast tilsluttes offentlige forsyningsanlæg eller afledningsanlæg. Det må være rimeligt, at man kræver autorisation af de folk, der udfører dette arbejde, for at man kan sikre, at arbejdet fagligt bliver gjort så godt som muligt, og for at disse værker kan vide, hvor de skal henvende sig, hvis noget ikke er, som det skal være. Det mener vi bør være et principielt synspunkt.

Hvis man følger lovforslagets affattelse, går man faktisk — kan man vel sige — ind for en obligatorisk mesterprøve på dette fagområde. Vi finder det urimeligt at gøre det på dette enkelte område. Hvis man vil gå ind for en sådan prøve, må man gøre det på alle fagområder. Jeg er dog klar over, at i købstadkommunerne og i større bymæssige bebyggelser virker vore betingelser for autorisation ikke anderledes end lovforslagets, for dér vil vand-, gas- og sanitetsmestre altid være nødt til at arbejde i forbindelse med offentlige værker og forsyningsanlæg. I landdistrikterne er sagen derimod en anden. Hvis vi tænker os et landdistrikt bestående af enkeltvis beliggende landbrugsejendomme og enkelte små landsbybebyggelser, hvor der findes en skole, måske en kro og enkelte andre virksomheder, men hvor der f. eks. ikke findes fælles vandforsyningsanlæg, skal — ifølge lovforslaget — et vandforsyningsanlæg, som kun anvendes til forsyning af ejerens husstand, kunne udføres af folk, som ikke er autoriserede. Er der derimod tale om skoler, kroer o. s. v., skal der kræves autorisation. Når man nu fritager landsbysmedens væsentligste arbejdsområde for autorisation, måske 90 pct. af det, kan man ikke forvente, at han overhovedet vil være interesseret i at lade sig autorisere, have den ulejlighed for den lille rest, der bliver tilbage, og bl. a. derfor finder vi, det må være rimeligt, at vi holder os til det princip, at installationer, der ikke er knyttet til offentlige anlæg, bør være fritaget for autorisation.

En anden ting er, om det ikke burde

[Jacob Sørensen.]

være muligt for en mester at indstille sig til prøve i vand- og sanitetsfagene alene, altså uden at han tillige indstiller sig til prøven som gasmester. Uden at være teknisk sagkyndig formoder jeg, at prøven for at opnå autorisation som gasmester er den sværeste, fordi der ved gasinstallationer er det største risikomoment. Men det er jo faktisk i øjeblikket sådan, at i alle nye bebyggelser bliver der ikke installeret gasforsyningsanlæg, og i løbet af en årrække vil det være forholdsvis beskedent, hvad der findes af gasanlæg, såfremt den udvikling, vi er inde i, fortsætter. Hvorfor skal man så pålægge håndværkere at tage eksamen og lade sig autorisere i et fag, som de i deres bestemte område ingen forbindelse får med?

Til sidst skal jeg gøre et par bemærkninger om flaskegasselskabernes autorisation. Det vil formentlig stadig være sådan i fremtiden, at det er de store landsomfattende flaskegasselskaber, der foretager en del af installationerne i forbindelse med flaskegas, hvor sådant er fornødent. Efter lovbestemmelserne, sådan som de er foreslået her, skal flaskegasselskaberne fremtidig søge autorisation i hver enkelt kommune i landet og indbetale depositum til samtlige kommuner. Mon det dog ikke ville være mere praktisk at lade ministeriet give dem en landsomfattende koncession og lade dem indbetale et større depositum til ministeriet i stedet for autorisation fra den enkelte kommune med indbetaling af depositum? Jeg tror, det ville være mest praktisk og hensigtsmæssigt, om man gjorde det. Og når vi affatter reglerne, må vi også holde os for øje, at de bliver så lette og praktiske som overhovedet muligt for de folk, som skal udføre installationerne.

Med disse få ord skal jeg på mit partis vegne give tilsagn om, at vi vil arbejde med i udvalget på at finde frem til et godt grundlag, som alle parter kan være tilfredse med.

Adolph Sørensen: Jeg skal ikke ved denne første behandling gå ind på de historiske forudsætninger for dette lovforslags tilblivelse. Det er for så vidt fyldestgørende gjort af den ærede ordfører for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Waldemar

Laursen. Jeg vil dog gerne indledningsvis have lov til at sige, at under det udvalgsarbejde, som jeg går ud fra kommer i stand, bliver et af de problemer, der må drøftes, efter min opfattelse dette, om det ikke skulle være muligt at finde en mere handy titel på selve lovforslaget.

Det ærede medlem hr. Jacob Sørensen anførte om forudsætningerne for det rimelige i at udstede eller kræve autorisation, at et af kriterierne måtte være, at der var et faremoment, fare for liv eller ejendom, og at det alene skulle medføre visse indskrænkninger i forhold til lovforslaget.

Det er klart, at et lovforslag som dette — og det gælder også det forslag til installatørlov, vi behandlede for 3 år siden — uvilkårligt vil få en til at ræsonnere over, om man nu ikke skal protestere i frihedens navn, fordi der stadig sker en indskrænkning i den personlige frihed. Det er imidlertid min personlige opfattelse, at et område som f. eks. kloakeringsanlæg med den vældige stigning i og spredning af bebyggelserne ud over landet i virkeligheden rummer en forøget fare for sundheden og dermed for liv og ejendom derved, at risikoen for, at der sker skade på grundvandet, der jo er et overordentlig livsvigtigt element i sig selv, bliver forøget, hvis man ikke har sikkerhed for, at kloakeringsanlæggene nu også er tætte, at de er fagligt rigtigt udført.

Derfor hilser jeg med glæde, at man nu også indfører en, må jeg kalde det mesterprøve for kloakmestre, så meget mere som jeg personlig er tilhænger af, at man indfører en mesterprøveordning overhovedet i dette land som vilkår for at kunne benytte sig af mesterbetegnelsen. Det er et ønske, som jeg og for øvrigt det danske håndværk i almindelighed har omfattende alle håndværksfag.

Jeg går ud fra, når jeg giver denne tilslutning, at der ikke i lovforslaget eller ved dets administration åbnes nogen som helst mulighed for, hvad jeg vil kalde tallemæssig begrænsning af mesterantallet med hensyn til vand- og gasmestre og kloakmestre. I så henseende må det være en forudsætning, at den fulde frihed bevares.

Jeg vil også gerne udtale tilfredshed med, at det, vi har kaldt stavnsbåndet, nu løses. Jeg finder det glædeligt, at enhver, der opfylder betingelserne i øvrigt, i og med

[Adolph Sørensen.]

lovens gennemførelse har et retskrav på at kunne virke overalt i landet i sit fag.

Jeg vil ligeledes udtale tilfredshed med, at ministeren har fulgt kommunernes ønske om, at autorisationsgivningen lægges ud i kommunerne. Jeg finder det principielt rigtigt, at så mange områder som muligt overlades til kommunernes afgørelse, hvor ikke strengt saglige hensyn tilsiger noget andet, og det mener jeg ikke er tilfældet her.

Vi lægger også megen vægt på, at forslaget, som det foreligger her, i alt væsentligt er udtryk for enighed i det tekniske udvalg, der har bearbejdet hele dette område. Jeg føler mig personlig overbevist om, at når forslaget på denne måde er konfirmeret af de teknisk faglige organisationer og deres ledelser, skulle der ikke være større risiko for, at der foretages unødvendige indgreb i den personlige frihed eller erhvervsfriheden med gennemførelsen af dette lovforslag.

Med disse bemærkninger, idet jeg skal vogte mig for at gentage, hvad der tidligere er sagt, vil jeg udtale ønsket om og tilsige mit partis medarbejde til en så hurtig forhandling og bearbejdning af lovforslaget i det kommende udvalg, som det er sagligt muligt.

Kirkegaard: Når man ikke er fagmand, er det ikke så let at skulle tage stilling til de fortrinsvis tekniske problemer, som dette lovforslag omfatter, men jeg vil gå ud fra som en selvfølge, at enhver forbruger, som køber og betaler installation af de ting, lovforslaget omfatter, i særlig grad er interesseret i, at en sådan installation fungerer, som den skal, da en eller anden fejl f. eks. ved en gasinstallation kan betyde livsfare. Hvad angår så alvorlige fejl, er det ikke bare forbrugerne, der er interesseret i, at de undgås; sådanne fejl vedkommer også offentlige myndigheder, kommuner og stat, og derfor er det min opfattelse, at visse lovbestemmelser er nødvendige.

Hvad enkelthederne i lovforslaget angår, vil jeg gerne spørge den højtærede minister, hvorfor en installatør, der har gjort en fejl, kun er erstatningspligtig over for et gas-

eller vandværk, eventuelt en flaskegasleverandør, medens det ifølge forslaget ikke ser ud til, at han er ansvarlig over for den private, hvis den samme fejl eller en tilsvarende fejl f. eks. forårsager en eksplosion, der raserer et helt køkken eller en hel lejlighed. Hvis installatøren ifølge denne lovbestemmelse ikke er ansvarlig over for forbrugeren, ser det for mig ud til, at han kun behøver at være særlig omhyggelig, når han etablerer en tilslutning til en hovedledning, medens det ikke er nødvendigt, at han er lige så omhyggelig med den del af installationen, hvor der virkelig er fare for de store skader, herunder også livsfare.

Selv om en forbruger kan tegne en forsikring imod sådanne skader, imod eksplosion og brand — og det kan han formentlig — forekommer denne indskrænkning mig at være en så stor begrænsning i en autoriseret installatørs ansvar, at der er grund til at spørge ministeren om begrundelsen.

De bemærkninger, jeg her har gjort, angår § 8, og jeg er altså en lille smule i tvivl om disse bestemmelser. Derimod påskønner jeg de bestemmelser, der findes i § 13; jeg tror, at det er helt nødvendigt, at det simpelt hen er forbudt, at der bruges dårlige materialer, altså noget billigt skidt, til sådanne installationer, hvor der kan være tale om alvorlig fare. Når der kun bruges første klasses materiale, hensigtsmæssigt og godkendt materiale, til de installationer, der her er tale om, tror jeg at de kan gøres omtrent ufarlige.

Med hensyn til godkendelse af det materiale, det her drejer sig om, vil jeg spørge ministeren, om den mulighed kan tænkes, at en sådan godkendelse af materialer kan ske på fællesnordisk basis. Jeg tror, at det vil have en vis betydning, måske også i konkurrencemæssig henseende.

Når vi har det gode materiale, som jeg regner med at vi får, ved vi jo alle, at vi har dygtige håndværkere, derom er der ingen tvivl. Når en dreng har stået i lære 4-5 år og samtidig med det har fået en omfattende, betydelig undervisning på en teknisk skole, og hvis han derefter har arbejdet som svend i nogle år, vil han som selvstændig mester have alle forudsætninger for at lave gode og sikre installationer, måske endogså uden autorisation. Jeg beder

[Kirkegaard.]

om, at den sidste bemærkning ikke opfattes af nogen som modstand imod lovforslaget. Jeg vil naturligvis gerne i det udvalg, som jeg regner med bliver nedsat, medvirke til, at vi når et resultat, som kan være tilfredsstillende for alle parter, men jeg vil gerne fremsætte den rent personlige bemærkning, at jeg ikke er nogen stærk tilhænger af, at vi deler håndværkere eller andre borgere op i grupper, hvor nogle har mere ansvar end andre. Jeg erkender selvfølgelig, at på livsfarlige områder skal vi have sikkerhedsforanstaltninger, men ellers er jeg altså en lille smule betænkelig ved at dele folk op i grupper, hvor nogle har mere ansvar end andre.

Når jeg er det, er det måske, fordi jeg for nylig fik kendskab til en sag, som jeg ikke rigtig syntes om. Det drejer sig om en stor institution, der gennemførte et ret omfattende byggeri. Da byggeriet var færdigt, viste det sig, at et af husene ikke var vandtæt, og det var ikke bygherren muligt at få nogen til at tage det fulde ansvar for denne fejl, og da slet ikke arkitekten, som bygherren mente måtte have ansvaret i så henseende. Jeg fik i denne sag, jeg her nævner, en lille smule oplysning, idet den har været til behandling i finansudvalget. Efter det kendskab, jeg dér fik til den, er jeg, kan jeg gentage, noget betænkelig ved at dele både håndværkere og andre op i grupper, hvoraf nogle er særlig ansvarlige, medens andre ser ud til at have et meget begrænset ansvar.

Arne Larsen: Meningen og hensigten med det fremsatte lovforslag er, så vidt jeg forstod det, at foretage en revision, en fornyelse af den såkaldte installationslov af 1937, således at denne lov ophæves og erstattes med det forslag til lov, den højtærede minister for offentlige arbejder har fremsat, og som vi har til første behandling i dag.

Tidligere omfattede installationsloven også området for elektroinstallationer, men

dette område dækkes i dag af loven om autorisation af elektroinstallatører vedtaget af folketinget i maj 1958.

Det fremsatte forslag minder i mangt og meget om denne lov, og jeg finder det fuldstændig på sin plads, at vi nu foretager en modernisering af den gældende lovgivning på gas-, vand- og kloakeringsområderne, sådan som det er nedfældet i forslaget. Naturligt er det også, at man har taget hele området med flaskegasinstallationer ind under lovens rammer, idet det jo efterhånden er en meget udbredt foreteelse såvel i håndværk og industri som i private husholdninger og sikkert vil blive det endnu mere i de kommende år.

Tilfredsstillende i denne forbindelse er det at konstatere den kendsgerning, at flaskegas erhvervet selv har ønsket mere lovmæssige forhold på dette installationsområde. Det synes jeg især kan komme til at virke betryggende for hele det forbrugende publikum, som da altid vil have en garanti for, at dette nye område rent installationsmæssigt dækkes på teknisk og håndværksmæssig forsvarlig måde.

Lovforslagets kap. 2 omfatter de meget vigtige regler for autorisation og mesterprøver. Jeg tror, at disse nye regler vil blive hilst velkommen af erhvervets udøvere, fordi disse nye regler helt er i overensstemmelse med, hvad man netop fra håndværksmestrenes side ønsker på dette område.

Efter installationsloven af 1937 var det overladt det enkelte gasværk, vandværk eller kloakeringsområde selv at afgøre, om man ønskede gennemført en autorisationsordning inden for sit område, og eventuelt selv at bestemme, hvilke krav i uddannelsesmæssig henseende man ville stille til de enkelte mestre. Endvidere har ledelsen af sådanne forsyningsområder hidtil efter skøn selv kunnet afgøre, om en mester skulle have autorisation, uanset om han i øvrigt opfyldte de stillede betingelser.

Denne ordning, som der har været utilfredshed med af forstæelige grunde, vil nu

[Arne Larsen.]

i henhold til det fremsatte forslag blive ændret derhen, at enhver, som har bestået en af ministeren for offentlige arbejder godkendt prøve for gas-, vand- og sanitetsmestre henholdsvis kloakmestre, kan kræve sig autoriseret som gas-, vand- og sanitetsmester henholdsvis kloakmester inden for den pågældende kommunes område, når han derudover opfylder visse andre i § 4 stillede betingelser såsom inden for kommunen at have fast værksted med telefon, som sikkerhed for forsvarligt udført arbejde deponerer et af vedkommende kommunalbestyrelse fastsat beløb eller stiller betryggende sikkerhed for, at et sådant beløb er til rådighed.

Dette er jo en forenkling af den hidtidige lovgivning og sikkert betydelig mere hensigtsmæssigt. Det er meningen at overlade til kommunalbestyrelsen at udstede denne autorisation. Man kan måske mene, at det er at gøre det lidt indviklet; thi når en mester har bestået den godkendte prøve og i øvrigt opfylder de stillede betingelser, skulle han faktisk automatisk kunne få sin autorisation uden større og mere omfattende dikkedarer, men kommunerne har altså ønsket at have hånd i hanke med udstedelsen af autorisationerne. Det kan vel også være rimeligt, men det kunne, finder jeg, måske have været lavet lidt mere enkelt.

Nyt er det også, at en mester, der har opnået autorisation i en kommune på de stillede betingelser, skal alene opfylde kravet om sikkerhedsstillelse for at kunne påtage sig arbejde i andre kommuner. Det er noget væsentligt nyt og, tror jeg, også absolut godt.

I § 5 gives der visse betingelser for, i hvilke tilfælde en kommunalbestyrelse kan nægte at give autorisation. Disse bestemmelser forekommer mig ligeledes rimelige, ligesom der i lovforslagets § 8 er nærmere redegjort for, i hvilke tilfælde man kan forlange deponerede beløb anvendt til skadesløsholdelse i tilfælde af mangelfuldt arbejde, og at man i grove tilfælde kan fratage en sådan mester hans autorisation. Det er klart, at der bør være sådanne bestemmelser i loven, således at forbrugerne især kan være sikre på altid at få arbejdet udført forskriftsmæssigt og forsvarligt og i

tilfælde af, at dette ikke sker, da at få arbejdet udført forsvarligt og på mesterens bekostning.

§ 10 indeholder visse bestemmelser om, at de enkelte kommunalbestyrelser under hensyn til iagttagelse af den bestående lovgivnings bestemmelser i en instruks kan fastsætte nærmere forskrifter for udførelsen af de arbejder inden for den pågældende kommune, hvortil autorisation udkræves, og endvidere, at ministeren for offentlige arbejder udfærdiger vejledende forskrifter for de minimumskrav, der til enhver tid bør stilles til værkstedernes indretning og forsyning med installationer og hjælpeværktøj.

Dette er naturligvis ganske udmærket, men jeg er af den opfattelse, at det lille ord „kan“ bør erstattes med et „skal“: at kommunerne er pligtige til i en instruks at fastsætte de nærmere forskrifter for disse arbejders udførelse og for værkstedernes indretning, og at disse instrukser skal godkendes af ministeren for offentlige arbejder. Når kommunerne nu selv vil have hånd i hanke med autorisationerne, mener jeg også, man må kunne pålægge dem pligt til at sørge for, at alle arbejder udføres efter bestemte forskrifter, således at det ikke bare bliver kommunerne selv, der bestemmer, om de vil forlange sådanne forskrifter og instrukser overholdt.

Efter vor opfattelse vil en sådan lille ændring af § 10 også give forbrugerne større tryghedsfølelse, idet de så altid er sikre på, at installationsarbejde af ovennævnte art bliver udført efter ganske bestemte krav.

Lovforslagets kapitel 3 omhandler reglement for gasinstallationer, hvorefter ministeren for offentlige arbejder bemyndiges til at udarbejde et reglement, hvori der fastsættes visse forskrifter for udførelse af gasinstallationer og prøvning af gasmateriel. Også disse 2 paragraffer, §§ 13 og 14, anser vi for meget nødvendige og formålstjenlige, også de vil virke betryggende for forbrugerne: de vil altid være klar over, at arbejde udført af en autoriseret gasmester er vel udført arbejde og udført efter gældende forskrifter og reglement, og at det benyttede materiel er afprøvet og fundet velegnet til sit formål.

Ja, med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Rimstad: Det er jo først og fremmest det saglige, der præger dette lovforslag, og det må være mig tilladt at give den højtærede minister for offentlige arbejder en kompliment. Så smukt kan det altså gøres. Det er et fint arbejde, det nedsatte udvalg har udført, og på de punkter, hvor der har været uenighed — det drejer sig i virkeligheden kun om bagateller, således som den højtærede minister selv har fremhævet det — har ministeren efter vor opfattelse haft en heldig hånd med sin afgørelse.

For dem, der som jeg i en årrække har arbejdet med loven af 1937, har det været helt klart, at over for det besvær og det tidsspilde, der for mestrene opstod ved denne lovs udprægede givne efter for decentraliserende synspunkter, og som bl. a. gav sig udslag i forskellige tekniske krav, forskellige autorisationsbestemmelser og først og fremmest forskellige bestemmelser vedrørende skemaer og papirgange fra kommune til kommune, måtte der engang komme en koordinerende lovgivning. Den har vi altså her på bordet i dag, og der er absolut grund til at byde den velkommen.

Det vigtige i lovforslaget er altså den ensartethed i krav og bestemmelser landet over, der her kommer til udtryk, og når man samtidig har benyttet lejligheden til at få orden inden for det nu meget omfattende område, der hedder flaskegassen, og som er vokset frem til stor betydning særlig ude på landet og på søen efter 1937, må også dette hilses med glæde. Jeg finder også, at de bestemmelser om flaskegasinstallationer, som indeholdes i lovforslagets § 2, stk. 3, på god måde i princippet fastslår, hvad myndighederne bør blande sig i, og hvad de bør lade ligge.

I denne forbindelse vil jeg gerne gøre den højtærede minister opmærksom på et lille, men meget betydningsfuldt område inden for flaskegasinstallationerne, nemlig dem, der findes på de allermindste skibe og både, vistnok mindre end 20 t, som skibstilsynet ikke tager hånd i hanke med. Der forekommer her alt for mange uheld med flaskegas på grund af ukyndighed fra ejernes side og manglende kontrol fra myndighedernes side, og det er uheld, som i ikke få tilfælde ifølge sagens natur har bragt menneskeliv i fare. Da dette område ikke er underlagt kommunerne eller kommunal kontrol, bør

en sådan i højere grad, end tilfældet er i dag, pålægges skibstilsynet.

Jeg har i øvrigt ikke bemærkninger at gøre til lovforslaget, som jeg både med hensyn til hovedlinjerne og detaljerne finder særdeles anbefalelsesværdigt, og som mit parti gerne vil støtte.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg vil gerne takke for den almindelige tilslutning, der er givet til dette lovforslag, selv om jeg forstår, at der er visse ting, man gerne vil drøfte i et udvalg; det er under hensyn til lovforslagets tekniske karakter forståeligt, at man har sådanne ønsker.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Jacob Sørensen, at dette lovforslag er jo blevet til efter et meget grundigt arbejde i et udvalg, hvor alle sagkyndige har været repræsenteret, og hvor der stort set, bortset fra et par enkelte, mindre betydende spørgsmål, har været almindelig enighed. Dertil kommer, at ud over den sagkundskab, som altså står bag lovforslaget, har dette været til udtalelse i samtlige kommunale organisationer, og der er dér blevet givet almindelig tilslutning til det. Jeg siger dette til det ærede medlem hr. Jacob Sørensen, fordi jeg forstod, at det ærede medlem ligesom mente, at man skulle se anderledes på det, hvis man i højere grad repræsenterede landkommuner end bykommuner. Jeg tror altså ikke, det ærede medlem har ret i, at man uden videre kan ræsonnere på den måde, at når det ikke drejer sig om gas, men f. eks. om kloakledninger, kan der ikke være almindelig fare forbundet med installationerne. Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen var for så vidt inde på at imødegå de betragtninger, som det ærede medlem hr. Jacob Sørensen fremførte. Jeg tror altså, der er al mulig grund til at kræve disse regler overholdt, enten det gælder gasinstallationer eller installation af kloakledninger eller vandledninger. Men de rent tekniske spørgsmål, som det ærede medlem fremdrog, kan vi jo i øvrigt se nærmere på i et udvalg.

Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen var lidt utilfreds med lovforslagets lange titel, og det er der måske ikke noget at sige til. Jeg har ikke noget imod, hvis man i udvalget kan finde frem til en mere mundret

[Ministeren for offentlige arbejder.]

betegnelse for loven; det er jo, når alt kommer til alt, selvfølgelig ikke væsentligt, men det kan måske have en vis betydning ude omkring, og jeg vil gerne tilsige min medvirker dertil.

Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen ville også gerne have fastslået, at den autorisation, der nu skal finde sted, ikke må betyde, at der skal ske nogen talmæssig begrænsning. Det er min bestemte opfattelse, at lovforslaget ikke indeholder noget, der tager sigte herpå; tværtimod skulle det være sådan, hvis dette lovforslag gennemføres, at der nu bliver adgang for alle, som opfylder de kvalitetsbestemmelser, autorisationen forudsætter.

Det ærede medlem hr. Kirkegaard ville direkte spørge mig, om det var sådan, at der kun stilles krav til en autoriseret installatør i henhold til § 8 i lovforslaget. Det, der er krævet i § 8, er jo det, som en autoriseret gas- og vandmester skal opfylde over for kommunen. Jeg går uden videre ud fra, at en installatør efter de almindeligt gældende retsregler i Danmark altid vil have ansvar over for forbrugere, hvis han ved installationen begår fejl, der rammer en forbruger gennem eksplosion eller den slags; jeg går uden videre ud fra, at efter de almindeligt gældende retsregler vil han være ansvarlig, men det har for så vidt ikke noget med denne lov at gøre.

Hvad angår det ærede medlem hr. Arne Larsens spørgsmål, om der i § 10 ikke skulle stå „skal“ i stedet for „kan“, tror jeg nok, at § 10 er affattet sådan, fordi der kan være forskel på kommunerne, og derfor tror jeg, det vil være mest rimeligt at administrere loven ud fra ordet „kan“, altså at der kan foreskrives bestemte regler. Jeg tror, det vil være vanskeligt at give bestemte regler, der passer i alle kommuner. Men det er selvfølgelig et spørgsmål, vi kan se nærmere på under udvalgsarbejdet.

Må jeg endelig sige til det ærede medlem hr. Rimstad, at det forbavser mig egentlig noget, at ikke skibstilsynet har pligt til også at se på den fare, der kan være forbundet med flaskegas om bord i skibe; men det er jo også et spørgsmål, der kan ses nærmere på. Jeg tror dog ikke, det vil være muligt at få spørgsmålet om skibe ind under denne lov, men det er muligt, man

kan henvise spørgsmålet til nærmere behandling af den højtærede handelsminister, som jo har skibstilsynet under sig.

Jeg takker endnu en gang for den almindelige, brede tilslutning, der er givet til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Waldemar Laursen: Da der er yttret ønske om udvalgsbehandling, foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om vægtafgift af motor køretøjer m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 569, fremsættelsen i tidenden sp. 1512).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Retoft: Da benzinafgiften i november 1961 blev forhøjet, blev det af finansministeren tilkendegivet, at der senere måtte ske en regulering af vægtafgiften af diesel- og gasdrevne motor køretøjer, da der ellers ville blive en for urimelig forskel på de afgifter, der betales af henholdsvis benzindrevne køretøjer og de af mig nys nævnte.

Det foreliggende lovforslag, der blev fremsat allerede før juleferien, indeholder i §§ 3, 4 og 5 de vigtigste af de bestemmelser, som foreslås gennemført. Man kan opdele den danske vognpark i to store afdelinger, nemlig personvogne og last- og varevogne. Det gælder for dem begge, at der skal betales vægtafgift af vognene, men der foreslås en forskellig beregningsmåde for de to kategorier af vogne. Ifølge lovforslagets § 3, der omfatter køretøjer til personbefordring, skal disse alle steder svare vægtafgift efter egenvægt, og egenvægten er i dette tilfælde det grundlag, man går ud fra, når man skal pålægge en vægtafgift.